

Titulars

Esdeveniments més rellevants dels mesos:

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU

- El comandant de la Tercera Divisió de l'exèrcit Uganda People's Defense Force (UPDF) declara que Joseph Kony no signarà mai un acord de pau amb el govern.
- El primer ministre xinès expressa la disposició del govern a entaular converses amb Taiwan sobre qüestions polítiques i militars.

2. JUSTÍCIA INTERNACIONAL: CORT PENAL INTERNACIONAL (CPI)

- Omar al-Baïr s'arrisca que el capturin si abandona el Sudan després que el TPI hagi emès una ordre d'arrest contra ell.
- El govern de Bangla Desh informa que està col·laborant amb l'ONU per processar els crims de guerra perpetrats durant la guerra de la independència.

3. TRIBUNALS PENALS INTERNACIONALS *AD HOC*

- La Sala d'Apel·lacions del Tribunal Penal Internacional per a l'Antiga Iugoslàvia desestima l'apel·lació de Radovan Karadzic, segons la qual l'acusat tindria immunitat.
- El portaveu del Tribunal Especial per a Sierra Leone declara que cal acceptar 31 milions de dòlars perquè el Tribunal continuï les operacions a Freetown i a l'Haia fins a la fi de 2010.

4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS

- El Tribunal Especial per al Líban sol·licita a les autoritats libaneses el lliurament de documents relacionats amb l'assassinat del primer ministre Rafiq al-Hariri.

5. JUSTÍCIA ORDINÀRIA I SISTEMES TRADICIONALS DE JUSTÍCIA

- Els tribunals espanyols decideixen investigar les arrels del conflicte violent a l'Àfrica central.
- El tribunal Internacional de Justícia iniciarà les audiències públiques sobre el cas de l'expresident del Txad, Hissène Habré.
- L'expresident del Perú, Alberto Fujimori, és condemnat a 25 anys de presó.

6. LLEIS D'AMNISTIA

- Els rebels tutsis i el govern congolès signen un acord de pau segons el qual el grup insurgent es convertirà en un partit polític i es concedirà l'amnistia als seus combatents.

7. COMISSIÓ DE LA VERITAT I ALTRES COMISSIONS

- La Comissió de la Veritat i la Reconciliació de Salomó inicia els treballs per investigar les causes del conflicte ètnic que hi va tenir lloc entre 1998 y 2003.

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU

Àfrica

BURUNDI: El líder de l'FNL, Agaton Rwasa, anuncia la seva intenció de renunciar a la lluita armada. Ho va fer durant la celebració de la cerimònia simbòlica de desarmament i desmobilització de milers d'excombatents del grup, a la qual assistien representants de l'equip mediador sud-africà, de les Nacions Unides i de la UA. Per la seva banda, el president burundès, Pierre Nkurunziza, s'ha mostrat satisfet per l'anunci de Rwasa i considera que la guerra ha finalitzat. Així mateix, l'FNL s'ha constituït formalment com a partit polític. La UA és l'organització encarregada de fer efectiu el desarmament dels 21.000 combatents de l'FNL, si bé fins ara només uns 3.500 s'han registrat formalment per iniciar el procés. Recentment, el ministre de defensa burundès, el general Germain Niyoyankana, ha anunciat un nou acord de desmobilització i reintegració de 8.500 excombatents més de l'FNL. L'acord, signat a Pretòria, pretén reintegrar 3.500 rebels a les forces de seguretat de l'Estat (el 60 % a l'exèrcit i el 40 % a la policia). La desmobilització dels excombatents ha començat en un moment que molts consideren crucial per a l'esdevenir del procés de pau entre el govern i l'FNL. D'altra banda, un atac amb granada a la província de Bururi ha provocat la mort de sis persones. Malgrat que fonts governamentals asseguruen que l'atac no té relació amb el grup rebel, per a molts aquest fet demostra el gran nombre d'armes lleugeres que han quedat al país després dels més de deu anys de conflicte. Segons algunes fonts, n'hi ha entre 100.000 i 300.000 unitats. (JCP) UN, 20/04/09.

El ministre de Defensa sud-africà i mitjancer en les negociacions de pau entre el govern burundès i el grup armat d'oposició FNL, Charles Nqakula, insta les parts a accelerar l'aplicació dels acords de pau assolits entre l'executiu i el grup. La data límit per posar en marxa molts dels punts pactats era el passat 31 de març. L'FNL encara no s'ha registrat com a partit polític ni hi ha acord quant a quins càrrecs de poder podrien ocupar alguns dels antics líders del grup, aspectes que es consideraven en els acords. (JCP) BBC, 02/04/09

CONGO, RD (EST): El mediador en el conflicte de l'est i expresident nigerià, Olesegun Obasanjo, i l'expresident tanzà i enviat especial de la UA, Benjamin Mpaka, insten els líders del país a garantir la plena aplicació dels acords de pau assolits a la regió. Així mateix, tots dos han condemnat l'onada recent de violència protagonitzada per diversos grups armats. Tant Obasanjo com Mpaka han coincidit a assenyalar que, després d'anys de conflicte i de crisis humanitàries, les regions de Kivu podrien estar iniciant el camí vers la pau, alhora que s'han mostrat satisfets per l'inici del retorn de molts desplaçats interns als llocs d'origen. Per la seva banda, el representant especial del secretari general de l'ONU per al país i cap de la MONUC (Missió de les Nacions Unides per a la República Democràtica del Congo), Alan Doss, ha advertit de la persistència de la violència, malgrat la signatura de l'acord de pau, i ha criticat la

demora en l'enviament dels 3.000 efectius promesos per reforçar la MONUC. En aquest sentit, el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, ha subratllat la volatilitat que encara pateix la regió, i ha demanat a la comunitat internacional que prossegueixi els esforços per assolir l'estabilitat al país. El govern i el grup armat d'oposició congolès CNDP van signar un acord de pau el 23 de març, en què es considerava, entre altres aspectes, la reconversió del CNDP en partit polític. (JCP) *Allafrica*, 09 i 12/04/09.

NÍGER: Aklou Sidi Sidi, president del Front Patriòtic del Níger (FPN), posa condicions per a la pau en aquest país, i indica que signarà un acord amb Niamey quan es concedeixi una amnistia i quedin en llibertat els aproximadament 200 tuaregs detinguts implicats en la rebel·lió. El líder rebel, que ha estat a Líbia els dos darrers mesos per assistir a converses de pau, informa que ja hi ha un esberrany que permetria assolir una pau permanent. L'FPN és el segon grup que s'escindeix del Moviment dels Nigerins per la Justícia (MNJ), liderat per Agli Alambo, després de la creació del bloc dissident Front de les Forces de Recuperació (FFR), al juny de 2008. Sidi assenyala que representa la majoria dels combatents de l'MNJ, i subratlla la seva voluntat i compromís amb l'inici del procés de pau. Així mateix, informa que l'FPN ha designat Líbia perquè sigui el principal país mediador en el conflicte. (JCP) *Afrique en Ligne*, 29/03/09.

Un nou grup anuncia que s'escindeix del Moviment dels Nigerins per la Justícia (MNJ), i es mostra a favor d'iniciar un diàleg conduent a restaurar la pau al nord del país. La facció, denominada Front Patriòtic del Níger (FPN), assenyala que les raons de la seva dissidència rauen en una manca d'acord sobre la direcció del moviment quant als líders de l'MNJ. (JCP) Reuters, 11/03/09.

SUDAN: Mitjans periodístics qatarians anuncien que delegacions de cinc grups armats de Darfur han arribat a l'Estat del golf d'Aràbia per parlar de la seva adhesió al procés de pau iniciat al març amb el moviment rebel JEM. Les delegacions es reuniran amb l'equip mitjancer a Doha, i amb el mediador conjunt de la UA i les Nacions Unides. Els grups, que van signar un acord per participar en aquestes converses el mes passat a Líbia, són l'SLA-Unity, la facció de l'SLA dirigida per Khamis Abdullah Abakr; l'URF, la facció d'Idriss Azrag del JEM, i l'SLA-Juba. (JCP) *Sudan Tribune*, 23/04/09.

El darrer informe del secretari general de l'ONU sobre el Sudan assenyala que el col·lapse de l'Acord de Pau Global (CPA, en les seves sigles en anglès) signat el 2005 comportaria una crisi humanitària de grans dimensions al sud del Sudan, i ha cridat la comunitat internacional a estar atenta a l'aplicació d'aquest acord. Ban Ki-moon s'ha mostrat esperançat pels avenços assolits en el programa de DDR, i també per la cooperació entre les parts a aquest efecte. Així mateix, ha rebut de bon grat la publicació del calendari electoral per a 2010. (JCP) UN, 22/04/09.

UGANDA: El comandant de la Tercera Divisió de l'exèrcit Uganda People's Defence Force (UPDF), Patrick Kankiriho, declara que Joseph Kony no signarà mai un acord de pau amb el govern, i afegeix que, tot i que li han concedit temps, Kony ha decidit atacar i matar persones innocents de la regió. Després d'això, els líders regionals també han optat per lluitar contra un enemic de la zona, amb la força conjunta sota el seu comandament, des de mitjan desembre de 2008. *New Vision*, 29/04/09.

El ministre d'Exteriors ugandès, Henry Okello Oryem, assegura que el seu govern no està disposat a reobrir les negociacions de pau amb el líder del grup armat d'oposició LRA, Joseph Kony. Okello Oryem considera que Kony ha de signar l'acord que ambdues parts van assolir va uns mesos. Aquestes declaracions arriben davant els rumors creixents segons els quals l'enviat especial del secretari general de l'ONU per al procés de pau al nord d'Uganda, Joaquim Chissano, està intentant revifar les converses de pau. Diverses organitzacions han sol·licitat la represa formal del diàleg. Entrentant, dos antics delegats de l'LRA, Obonyo Olweny i Otim Okullo, han assenyalat que la raó del fracàs de les darreres converses té a veure amb la manca de voluntat política tant de Kony com del president ugandès, Yoweri Museveni. (JCP) *Allafrica*, 25/04/09.

El govern ugandès anuncia la consecució dels fons necessaris per a l'anomenat Programa de Desenvolupament i Recuperació de la Pau (PRDP, en les seves sigles en anglès). Aquest programa, que abraçarà uns 40 districtes del país, costarà uns 600 milions de dòlars per a un període total de tres anys. (JCP), *Allafrica*, 16/03/09.

Àsia

FILIPINES: La presidenta, Gloria Macapagal Arroyo, es reuneix amb el primer ministre malaisi, Abdullah Ahmad Badawi, durant la 14a cimera de l'ASEAN, celebrada a Tailàndia per abordar el paper de Malàisia en el procés de pau. Segons el govern filipí, Abdullah Ahmad Badawi ha ofert la facilitació de Malàisia per reprendre el procés de negociació entre les parts, tal com havia fet des de 2004. En la mateixa línia, el cap del panel negociador del govern va cridar el Moro Islamic Liberation Front (MILF) a reprendre les converses de pau. (JCP) BBC, 01/03/09.

El conseller presidencial per al procés de pau, Avelino Razón, declara que d'aquí a un o dos mesos es podrien reprendre els contactes informals amb el National Democratic Front (NDF), per prosseguir el procés de negociacions formals, interromput l'any 2004. Segons Razón, el govern està considerant acceptar bona part de les 13 condicions exigides per l'NDF per prosseguir les converses de pau, encara que prèviament no es declari un alto el foc. Alguns dels altres temes plantejats per l'NDF són la indemnització de les víctimes del règim de Ferdinand Marcos, la seva retirada de les llistes d'organitzacions terroristes de la UE i els EUA, la persecució i l'assassinat d'alguns dels alts responsables de l'NDF o el Partit Comunista de Filipines, i l'aplicació dels acords signats prèviament. Per la seva banda, l'NDF s'ha mostrat disposat a continuar les converses en el punt en què es van aturar l'any 2004, si el govern accepta algunes de les seves demandes. (JCP) *Inquirer*, 01/03/09.

XINA-TAIWAN: El primer ministre xinès anuncia la disposició del seu govern a entaular converses amb Taiwan sobre temes polítics i militars, a fi d'aconseguir un acord de pau entre ambdues parts. Per la seva banda, el govern taiwanès ha manifestat que desitja abordar les relacions econòmiques i posteriorment tractar qüestions polítiques. Segons algunes fonts, el sentiment de rebuig envers la Xina continental que encara persisteix en bona part de la societat taiwanesa no aconsella abordar els assumptes polítics a curt termini. (JCP) *The Guardian*, 06/03/09.

2. JUSTICIA INTERNACIONAL: CORTE PENAL INTERNACIONAL (CPI)

Tribunal Penal Internacional (TPI)

En un informe publicat aquesta setmana, Aegis Trust, grup britànic que treballa per eradicar el genocidi, declara que el TPI ha de prendre mesures per millorar l'aplicació de la justícia internacional. L'informe, titulat «The Enforcement of Criminal Law», proposa reformes com la creació d'un fons comú, unitats especialitzades, un nou tractat sobre crims contra la humanitat, un protocol alternatiu a la Convenció sobre el Genocidi i un paper més actiu del Tribunal en la catalització de condemnes nacionals. L'informe també al·ludeix a un canvi en la política nord-americana, demostrat recentment pel Departament d'Estat, amb l'increment de la col·laboració amb el TPI. El document es presenta un dia abans que el TPI anunciï la seva decisió quant a la possible ordre de detenció contra el president sudanès Omar al-Baixir. (OJ) *Jurist*, 03/03/09.

BANGLA DESH: El govern de Bangla Desh informa que està col·laborant amb l'ONU per processar els crims de guerra perpetrats durant la guerra de la independència del Pakistan el 1971, i afegeix que estudia la possibilitat que jutgi els casos el TPI. Amnistia Internacional acull de bon grat aquest gest, que reunirà experts del Programa de Desenvolupament de l'ONU (PNUD, en les seves sigles en anglès). El ministre d'Estat per a Assumptes relacionats amb la Guerra d'Alliberament ha assenyalat que el govern recorrerà al TPI per processar el personal militar pakistanès. Al març de 2008, centenars de veterans de Bangla Desh van fer una crida perquè jutgin els ciutadans que van col·laborar amb les forces pakistaneses durant la guerra, al llarg de la qual, segons dades governamentals, van morir prop de tres milions de persones. Bangla Desh no ja jutjat mai els crims de guerra, atès que els governs anteriors afirmaven que els processos perjudicarien la unitat nacional. El govern de Bangla Desh ha identificat 1.779 criminals de guerra des de 1971. (OJ) *Jurist*, 08/04/09.

CONGO, RD: Documents militars de la República Democràtica del Congo indiquen que les forces de manteniment de la pau en aquest país (MONUC) estan col·laborant amb el senyor de la guerra Jean Bosco Ntaganda, buscat pel TPI. L'informe intern de l'exèrcit congolès qualifica Ntaganda de «coordinador adjunt». Així mateix, afirma que el senyor de la guerra assessora el general Dieudonne Amuli, de l'exèrcit congolès, quant a l'ofensiva desplegada contra els rebels hutus a la província del nord de Kivu, amb el suport de la MONUC, que al gener va declarar que no participaria en cap operació que inclogués Ntaganda. No obstant això, l'informe de la MONUC enviat al cap de la missió, Alan Doss, a l'abril de 2009, assenyalava que els oficials de l'ONU estaven al corrent del càrrec de Ntaganda dins l'exèrcit congolès. (OJ) *RNW International Justice*, 29/04/09.

SUDAN: Fatou Bensouda, fiscal adjunt del TPI, insta els líders mundials a deixar de donar suport al president del Sudan, sospitós de crims de guerra, Omar al-Baixir, sobre el qual hi ha una gran pressió internacional perquè acati l'ordre d'arrest emesa pel Tribunal i retiri les prohibicions imposades a diverses agències humanitàries que treballen al Sudan. No obstant això, diversos països africans i la Lliga Àrab han continuat donant suport a al-Baixir, i han instat el Consell de Seguretat de l'ONU a suspendre els càrrecs que se li imputen. (OJ) *Jurist*, 07/04/09.

Omar al-Baixir s'arrisca que el capturin si abandona el Sudan després que el TPI hagi emès una ordre d'arrest contra ell. Al-Baixir s'ha reunit amb el president d'Eritrea, Isaias Afewerki Asmara, i ha tornat a Khartum el mateix dia. Afewerki s'ha mostrat solidari amb el president sudanès i ha declarat que el drama orquestrat pel TPI demostra àmpliament la conspiració organitzada per forces externes. El TPI no disposa d'una força policial i depèn de l'ajuda que ofereixin els estats. Eritrea no és membre del Tribunal i, per tant, no està obligada a detenir al-Baixir. La decisió de sortir del Sudan va sorgir quan un grup molt influent d'acadèmics islàmics li va aconsellar que no viatgés a una cimera de la Lliga Àrab que se celebrarà a Qatar la setmana que ve. L'associació d'estats àrabs va indicar la setmana passada que el grup constituït per 22 nacions no arrestaria al-Baixir. La Unió Africana, a la qual pertany el Sudan, ha denunciat la decisió del TPI. (OJ) International Justice, 24/03/09.

El secretari general de l' ONU, Ban Ki-moon, insta el govern del Sudan a garantir la seguretat de la població civil, del personal i la propietat de l' ONU, i d'altres organismes internacionals. En un comunicat divulgat després de l'emissió de l'ordre d'arrest del mandatari sudanès, Omar al-Baixir, Ban Ki-moon demana a les autoritats sudaneses que continuïn col·laborant àmpliament amb les entitats de l'ONU presents al país, i també amb les organitzacions que en comparteixen els treballs. El titular de les Nacions Unides reconeix l'autoritat del Tribunal Penal Internacional (TPI) com a institució judicial independent. Després d'expressar la seva confiança que el govern del Sudan actuarà d'acord amb les resolucions del Consell de Seguretat, Ban Ki-moon afirma que l'ONU seguirà endavant amb les operacions de manteniment de la pau, assistència humanitària, promoció dels drets humans i impuls del desenvolupament. En aquest sentit, el secretari general commina totes les parts implicades a treballar de bona fe en la recerca d'una solució política al conflicte del Darfur. Així mateix, exhorta els signataris de l'Acord Ampli de Pau a aplicar ràpidament aquest tractat que, segons el seu parer, estableix les bases per a un futur de pau i seguretat al Sudan. (OJ) UN, 04/03/09.

El Tribunal Penal Internacional (TPI) ordena l'arrest del president del Sudan, Omar Al-Baixir, per crims de guerra i de lesa humanitat. El tribunal exclou el càrrec de genocidi, atès que fins ara no disposa de proves per mantenir-lo. Des que es va establir l'any 2002, és el primer cop que el Tribunal adopta una decisió d'aquesta mena contra un mandatari en funcions. La portaveu de la instància penal, Laurence Blairon, aclareix que els caps d'estat no tenen immunitat davant aquest tribunal. Afegeix que el TPI imputa a al-Baixir responsabilitat indirecta en l'assassinat, l'extermini, la violació i el trasllat massiu forçat de milions de civils durant els sis anys de conflicte al Darfur, a l'oest del Sudan. La portaveu, que nega qualsevol element polític en la decisió, assenyala que els delictes es van cometre al llarg de cinc anys, durant la campanya empresa pel govern contra grups armats opositors al Darfur, i que va ser al 2009 quan el fiscal en cap del TPI va demanar l'ordre d'arrest. Moreno Ocampo ha declarat que es respectaran els drets d'Omar al-Baixir, però que el govern sudanès té el deure, segons el dret internacional, d'executar l'ordre al seu territori; en cas que no ho faci, el Consell de Seguretat de l'ONU haurà d'encarregar-se que es compleixi la resolució. L'ordre sol·licita la col·laboració dels 108 països signataris de l'Estatut de Roma per fer efectiva la detenció. Egipte ha convocat una reunió del Consell de Seguretat de l'ONU per avaluar la situació derivada de l'ordre del TPI. L'ambaixador del Sudan davant l'ONU, Abdelmahmud Abdelhahlim, ha rebutjat enèrgicament l'ordre d'arrest. Ha declarat que, per al seu país, el Tribunal Penal Internacional no existeix i, per tant, no està obligat a acatar les seves decisions. Així mateix, ha subratllat que, a l'igual d'uns altres tres països del Consell de Seguretat, el Sudan no és membre del Tribunal. (OJ) UN, 04/03/09.

Human Rights Watch sosté que l'ordre d'arrest emesa pel TPI contra el president del Sudan, Omar al-Baixir, en debilitarà l'exercici del poder i el marginarà. Afegeix que, fins i tot encara que l'ordre no es pogués executar immediatament, la decisió del TPI constitueix una fita en la lluita per la justícia i contra la impunitat. HRW insta Xina i Líbia —dos dels 15 membres del Consell de Seguretat— a utilitzar la seva influència per convèncer Khartum que les seves autoritats tenen l'obligació jurídica de col·laborar amb el TPI. Així mateix, HRW va manifestar que el Consell de Seguretat ha de comunicar a Khartum que aquesta ordre no pot servir de pretext per no complir les seves altres obligacions internacionals, entre les quals destaca el desplegament de la Missió Mixta de la Unió Africana i l'ONU al Darfur (UNAMID), i la protecció dels treballadors humanitaris que ajuden milions de persones allotjades a camps de desplaçats. (OJ) UN, 04/03/09.

Les forces de manteniment de la pau al Sudan estan preparades per a qualsevol tipus de violència que pugui esclatar arran de l'ordre d'arrest emesa pel TPI contra el president Omar al-Baixir. Confien en les garanties rebudes del Ministeri d'Afers Exteriors sudanès, que assegurin que el govern del país protegirà la missió desplegada al sud del Sudan, i la missió conjunta de l'ONU i de la Unió Africana al Darfur. Les autoritats sudaneses han declarat que ignoraran l'ordre del TPI, i les forces de manteniment de la pau no tenen autoritat per detenir al-Baixir. En conseqüència, el seu portaveu, Alain Le Roy, s'ha mostrat confiat que el govern del Sudan sabrà aturar qualsevol gest de violència, i ha afegit que l'ONU disposa de plans de contingència, però que no els revelarà. (OJ) AP, 02/03/09.

UGANDA: El TPI declara que li correspon a ell i no al govern decidir si es jutjarà Joseph Kony, líder de l'LRA. El Tribunal manifesta que no considera apropiat dissipar l'ambigüitat creada pel govern sobre el lloc en què tindrà lloc el procés. Així mateix, assenyala que la proposta del govern que els quatre acusats fugitius —Joseph Kony, Vincent Otti, Okot Odhiambo i Dominic Ongwen— es jutgin en una divisió especial del Tribunal Suprem s'ha descartat, a falta d'un acord de pau i davant l'ofensiva militar constant contra els rebels a la República Democràtica del Congo. Aquestes declaracions semblen donar entenent que podria tornar a valorar-se la importància d'un acord amb les persones buscades pel TPI, un cop cessin les hostilitats militars i se signi un acord de pau definitiu. (OJ) War Crimes Prosecution, 11/03/09.

3. TRIBUNALS PENALS INTERNACIONALS AD HOC

PROCESSAMENTS: Quatre expolícies serbis, acusats de l'assassinat de 48 civils albanesos a Suva Reka durant la guerra de Kosovo el 1999, han estat absolts. La setmana passada Radojko Repanovic i Sladjan Cukaric van ser sentenciats a 20 anys de presó, i Miroslav Petkovic i Milorad Nisavic a 15 i 13 anys respectivament. N'han absolt uns altres tres —Radoslav Mitrovic, Nenad Jovanovic i Zoran Petkovic—, però el fiscal per a crims de guerra de Sèrbia ha declarat que apel·larà la decisió. Els polícies estaven acusats de la mort de tots els membres família Berisha, que van perdre la vida el 26 de març de 1999 durant el bombardeig de l'OTAN. Van tancar moltes de les víctimes en una pizzeria, a la qual van llançar dues granades de mà. Sembla ser que, abans de treure els cossos del local, la policia va disparar als qui encara mostraven senyals de vida. Durant el judici, es va interrogar més de 100 testimonis, entre ells Shureta Berisha, que va sobreviure quan va saltar del camió que transportava els cadàvers de Suva Reka a Prizren. A l'octubre de 2008, l'expolicia Vaso Todorovic fou acusat de crims contra la humanitat per la captura i detenció de 40.000 bosniomusulmans els anys 1995 i 2006. El TPI va condemnar l'exparlamentari Momcilo Krajisnik a 27 anys de presó pel trasllat forçós, la deportació i la persecució de ciutadans no serbis. Posteriorment, la seva condemna es va reduir a 20 anys. (OJ) RNW International Justice, 27/04/09.

El TPII condemna l'antic oficial de l'exèrcit serbobosnià Dragan Jokic a quatre mesos de presó per desacatament al Tribunal, en negar-se a testificar en el cas de Popovic i d'altres. Jokic estava citat per declarar en el cas de Popovic i d'altres acusats com a testimoni de la fiscalia. Jokic, però, s'hi va negar, i en va al·legar els motius en una nota confidencial. Tanmateix, el Tribunal va considerar que les raons enumerades no justificaven la seva negativa, i que els testimonis que reben una citació del Tribunal estan obligats a declarar. El TPII manifesta que, amb la seva actitud, Jokic impedeix al Tribunal obtenir proves que podrien ser crucials per al cas i actua contra els interessos de la justícia. Abans d'aquest fet, Jokic havia estat condemnat a nou anys de presó per la seva col·laboració en l'extermini, l'assassinat i la persecució de bosniomusulmans a Srebrenica, al juliol de 1995. Per aquesta raó, actualment compleix condemna a Àustria. (OJ) International Justice, 27/03/09.

La Cambra d'Apel·lacions del Tribunal Penal per a l'Antiga Iugoslàvia (TPII) condemna a 20 anys de presó Momcilo Krajisnik, membre de la jerarquia sèrbia, per la deportació, el trasllat forçat i la persecució de civils no serbis durant el conflicte a Bòsnia i Hercegovina. D'altra banda, l'absol de les condemnes dictades per la Cambra de Primera Instància relacionades amb assassinat i extermini. La Cambra d'Apel·lacions conclou que, si bé s'ha revocat la majoria dels càrrecs, la resta de delictes requereix una sentència severa i proporcional. El Tribunal va acusar formalment Krajisnik al febrer de 2000. Dos mesos més tard, el van detenir i traslladar al TPII. El temps que ha estat sota arrest es restarà de la condemna. (OJ) UN, 17/03/09.

Vojislav Seselj es declara no culpable de desacatament al Tribunal, càrrec que se li imputa per haver revelat en un dels seus llibres els noms de testimonis protegits. Seselj, ultranacionalista serbi, que el TPII està jutjant per crims de guerra i contra la humanitat des de 2007, ha comparegut davant el Tribunal sense representant legal, una estratègia que ha utilitzat al llarg de tot el judici. Així mateix, ha demanat al jutge que li permeti seure a la banqueta que normalment es reserva per als advocats, en comptes de fer servir la dels acusats. El Tribunal ha interromput les vistes del cas, arran de les denúncies presentades pels fiscals, segons les quals els testimonis són víctimes d'intimidació. (OJ) International Justice, 09/03/09.

CAS SLOBODAN MILOSEVIC: El TPII reprendrà el judici de Jovica Stanisic i Franko Simatovic, homes forts de Milosevic, interromput l'any passat arran de la malaltia de Stanisic, qualificada de conducta suïcida per un psicòleg. L'organisme va concedir la llibertat a Stanisic i al seu aliat, Franko Simatovic, i tots dos van retornar a Sèrbia. El Tribunal, però, ha ordenat a tots dos que tornin a l'Haia abans del 5 de maig, per comparèixer davant seu per crims de guerra i per genocidi, inclosa la matança de 8.000 bosniomusulmans perpetrada a Srebrenica el 1995. RNW International Justice, 28/04/09.

Carmen Romero, portaveu de l'OTAN, declara que l'Aliança ha rebutjat la sol·licitud d'Amnistia Internacional que s'investigui per crims de guerra el bombardeig, fa deu anys, de l'edifici del canal de televisió serbi en què van morir setze civils. L'atac va ser part de la campanya de 78 dies de bombardeigs aeris contra l'expresident Slobodan Milosevic, per aturar-ne l'ofensiva contra els separatistes albanesos. Amnistia Internacional ha declarat que el bombardeig va ser deliberat i dirigit a una empresa privada, la qual cosa constitueix un crim de guerra. Romero, però, ha assenyalat que el TPII ha investigat l'incident de manera exhaustiva, i n'ha exonerat l'OTAN, perquè considera que l'emissora de televisió era part de la xarxa militar de comunicacions de Sèrbia. PR-Inside, 24/04/09.

El TPII desqualifica per primer cop dos jutges en el judici contra Florence Hartmann, portaveu de l'exfiscal del TPII Carla Del Ponte entre 2000 i 2006, per la seva «participació activa» en la forma de portar el cas. El Tribunal declara que, si els jutges Carmel Agius i Alfons Orie s'haguessin mantingut al seu lloc, un observador objectiu podria haver arribat a la conclusió que el Tribunal estava especialment interessat en l'èxit de la investigació i el processament de Hartmann. Agius i Orie van ser nomenats per investigar el cas, però han tingut un paper que ha anat més enllà de la impartició d'instruccions generals o purament administratives, per la qual cosa es podria haver qüestionat la imparcialitat del Tribunal. Hartmann està acusada de desacatament al Tribunal, per haver revelat informació confidencial sobre el cas de Slobodan Milosevic. Si la declaren culpable, podrien condemnar-la a set anys de presó, o a pagar una multa de 100.000 euros. El judici s'hauria d'haver celebrat el dia 5 de febrer, però es va ajornar, perquè la defensa va sol·licitar la inhabilitació dels dos jutges. (OJ) International Justice, 31/03/09.

CAS RADOVAN KARADZIC: La Sala d'Apel·lacions del Tribunal Penal Internacional per a l'Antiga Iugoslàvia desestima l'apel·lació de Radovan Karadzic, segons la qual l'acusat tindria immunitat. Karadzic al·lega que l'ambaixador dels EUA davant l'ONU, Richard Holbrooke, li va prometre el 1996 que, si abandonava el poder, el Tribunal de l'ONU no el processaria. La decisió de la Sala d'Apel·lacions confirma la que va emetre el jurat, segons la qual no hi ha cap acord d'immunitat vàlid entre Karadzic i Holbrooke, i si n'hi hagués no tindria cap valor segons el dret internacional. Holbrooke ha negat l'al·legació de Karadzic, i la fiscalia no ha trobat cap document que corrobori l'existència d'aquest acord. (OJ) Jurist, 07/04/09.

L'exlíder serbobosnià Radovan Karadzic es nega a respondre als onze càrrecs que li imputa el TPII, que inclouen genocidi, crims de guerra i altres atrocitats comeses en un període de tres anys a partir de 1992. El jutge del cas, Iain Bonomy, va preguntar a Karadzic si es declarava culpable o innocent de cadascuna de les acusacions. Karadzic va respondre que no es pronunciaria ni en un sentit ni en l'altre, per les raons esmentades anteriorment, i perquè considera que aquest Tribunal no té dret a processar-lo. Bonomy va indicar que s'anotés automàticament que l'acusat s'havia declarat innocent. El jutge va assenyalar que el judici començaria en breu. (OJ) UN, 03/03/09.

Tribunal Penal Internacional per a Rwanda (TPIR)

Els fiscals del TPIR sol·liciten una pena màxima per als sis acusats del genocidi perpetrat a Butare el 1994. Es tracta del judici més llarg i complex que ha celebrat el Tribunal al llarg dels seus 15 anys d'existència. El fiscal Holo Makwaia declara que la condemna més apropiada per a cadascun dels jutjats és la cadena perpètua, atès que van cometre els assassinats de manera calculada, a sang freda i molt metòdicament. Entre els acusats, hi ha l'exministra per a Assumptes Relacionats amb la Família i la Dona, Pauline Nyiramasuhuko, i el seu fill de 39 anys, Arsene Shalom Ntahobali, antic cap d'una milícia destacada dels Interahamwe. Nyiramasuhuko és la primera dona acusada per aquest tribunal internacional de genocidi i d'incitació a la violació sexual. Els fiscals han afirmat que, en comptes de protegir les famílies com estipula el seu ministeri, es va dedicar a exterminar-les, i va incitar els Interahamwe a violar dones tutsis abans d'assassinar-les. El Tribunal també jutja dos antics administradors regionals de Butare —Sylvain Nsabimana i Alphonse Nteziryayo— i dos exmajors. La fiscalia ha assenyalat que, sense la participació dels sis acusats, el genocidi de Butare no hauria tingut lloc. (OJ) RNW International Justice, 22/04/09.

Pamela O'Brien, vicesecretària d'assumptes legals de l'ONU, expressa simpatia pel desig de Rwanda de jutjar la resta de sospitosos de genocidi un cop el Tribunal hagi deixat de funcionar, el 2010. O'Brien ha visitat Kigali per entrevistar-se amb Dennis Byron, president del TPIR, i amb el fiscal general Martin Ngoga, sobre la possibilitat de crear un mecanisme que permeti gestionar aquests casos i el de les tretze persones encara fugitives, quan el Tribunal tanqui les portes l'any 2010, segons la resolució de l'ONU, sempre que el Consell de Seguretat i els jutges del TPIR aprovin la decisió. La resolució de l'ONU insisteix que tots els judicis de primera instància acabin a la fi de 2008, i deixa a l'expectativa els casos de persones detingudes però no jutjades, com el de Jean-Baptiste Gatete. Fa temps, el TPIR es va negar que Rwanda assumís la custòdia de Gatete, per la possibilitat que no tingués un judici just en aquell país, on hauria pogut topar amb dificultats per convocar testimonis que residissin a l'estranger, o bé els testimonis podrien tenir por de declarar en la seva defensa. (OJ) *Jurist*, 31/03/09.

El TPIR inicia el judici a Idelphonse Hategekimana, excomandant del campament militar de Ngoma a Butare, acusat de genocidi, assassinat i violació sexual. Els fiscals al·leguen que Hategekimana va col·laborar amb altres persones en els preparatius i l'execució d'un pla per exterminar els tutsis i polítics hutus moderats, al juliol de 1994. També se'l culpa de supervisar la matança de civils perpetrada per la milícia Interahamwe. El fiscal William Egbe declara que l'acusat va ordenar a civils hutu, a Interahamwe i soldats que matessin tutsis a Butare. Així mateix, afegeix que Hategekimana va indicar als soldats del campament de Ngoma que violessin joves i dones tutsis abans de matar-les, i va repartir granades, matxets i revòlvers entre els responsables. Egbe ha sol·licitat el trasllat de Hategekimana a Rwanda, però el TPIR s'ha negat a rebre'l; al·lega que hi ha el risc que el condemnin a cadena perpètua en règim d'aïllament. El Tribunal busca uns altres tretze sospitosos genocides. (OJ) *International Justice*, 19/03/09.

Rwanda i el TPIR demanen la detenció de Felicien Kabuga, empresari rwandès acusat de finançar el genocidi que va acabar amb la vida d'aproximadament 80.000 rwandesos tutsis i hutus moderats. Hassan Jallow, fiscal en cap del TPIR, és l'obstacle principal per capturar Kabuga, que podria estar amagat a Nairobi. Jallow vol referir el cas al Consell de Seguretat de l'ONU, que podria imposar sancions a Kenya, si aquest país no col·labora en la recerca de Kabuga. Funcionaris kenyans rebutgen la postura de Jallow; al·leguen que les autoritats nacionals estan col·laborant plenament amb el cas i han congelat tots els béns que Kabuga posseeix a Kenya. Així mateix, denuncien que el TPIR està utilitzant Kenya com a boc expiatori per prolongar el seu mandat, que originalment hauria d'haver finalitzat al desembre de 2008, però que el Consell de Seguretat ha ampliat fins a la fi de 2009. Kabuga és pròfug des d'agost de 1994. (OJ) *International Justice*, 10/03/09.

El secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, es compromet a continuar donant suport a les activitats del TPIR, i manifesta que la comunitat internacional ha de prosseguir la lluita contra el genocidi. Ban Ki-moon també sol·licita ajuda per localitzar les tretze persones sospitoses d'haver estat implicades en el genocidi de Rwanda l'any 1994. Se sospita que els fugitius han evitat la captura ocultant-se en països veïns. Una de les persones buscades, Felicien Kabuga, aparentment va finançar la campanya genocida, podria estar vivint a Nairobi. La setmana passada, el TPIR va condemnar l'antic sacerdot i capellà militar Emmanuel Rukundo a 25 anys de presó per genocidi, crims contra la humanitat i agressió sexual. (OJ) *Jurist*, 02/03/09.

Tribunal Especial per a Sierra Leone

Hermann von Hebel, portaveu del Tribunal Especial per a Sierra Leone, declara que cal recaptar 31 milions de dòlars perquè el Tribunal continuï les operacions a Freetown i a l'Haia fins a la fi de 2010. Von Hebel informa que el Tribunal tan sols disposa de fons per continuar funcionant fins al maig, la qual cosa vol dir que ja hi ha un dèficit d'entre cinc i sis milions de dòlars. La captació de fons sempre ha estat un autèntic repte per a aquest tribunal de l'ONU, atès que no rep ajudes de l'ONU, sinó que depèn per complet d'aportacions voluntàries d'altres països. Von Hebel assegura que els països que fins ara han donat suport econòmic al Tribunal ja no estan en condicions de fer-ho. Afegeix que, en cas que es quedés sense fons, l'ens hauria de reduir personal, principalment l'estranger. Pel que fa al judici de Charles Taylor, el Tribunal opina que cal prosseguir-lo fins al final. (OJ) International Justice, 27/03/09.

Els criminals de guerra de Sierra Leone compliran la pena privativa de llibertat a Rwanda. Kigali i el Tribunal Especial per a Sierra Leone signen un acord segons el qual Kigali rebrà vuit dels condemnats, que seran empresonats a Mpanga, un centre de detenció construït pel govern rwandès per rebre-hi els acusats pel TPIR, amb seu a Tanzània. El portaveu del Tribunal Especial per a Sierra Leone s'ha declarat molt impressionat per la qualitat del centre, que, segons el seu parer, supera l'estàndard internacional. No obstant això, encara no s'ha traslladat cap pres a Mpanga, i els convictes rwandesos estan complint condemna a Mali, Itàlia, Benín, Swazilàndia, França i Suècia. El Tribunal jutja persones responsables de crims contra la humanitat i crims de guerra comesos durant la guerra civil que va tenir lloc a Sierra Leone entre 1991 i 2002. És previst que el dia 23 de març dicti la condemna per als rebels del RUF. El cas més conegut del qual s'ocupa actualment és el de l'expresident liberianès Charles Taylor, que, si el declaren culpable, complirà condemna al Regne Unit. El judici de Taylor té lloc a l'Haia per motius de seguretat. El Tribunal per a Sierra Leone difereix d'altres tribunals de l'ONU; si bé el TPIR té la seu a Arusha, Tanzània, el de Sierra Leone es troba al país on es van cometre les atrocitats. (OJ) International Justice, 18/03/09.

CAS CHARLES TAYLOR: Courtenay Griffiths, advocat defensor de Charles Taylor, declara que, després de més de tres anys en captivitat, l'expresident de Libèria té problemes emocionals. Afegeix que, al cap de tant temps empresonada, és difícil que una persona mantingui l'equilibri. Els fiscals del Tribunal Especial per a Sierra Leone van completar l'acusació al febrer d'aquest any, i ara és la defensa qui ha de pujar a l'estrada. Segons Griffiths, l'evidència presentada pels fiscals ha estat extremadament pobre i, per tant, el lletrat ha sol·licitat que es retirin alguns dels càrrecs al seu client. S'espera que els jutges li donin una resposta el dia 4 de maig. Griffiths disposa de 150 testimonis que podrien desafiar els fiscals. (OJ) RNW International Justice, 22/04/09.

Els advocats defensors de Charles Taylor presenten una moció per absoldre el seu client quan el Tribunal Especial per a Sierra Leone finalitzi el procés. La defensa admet les atrocitats comeses a Sierra Leone, però sosté que la fiscalia no ha pogut aportar cap mena d'evidència que vinculi Taylor amb cap dels fets. Per la seva banda, la fiscalia respondrà a la moció presentada per la defensa, i és previst que el dictamen es conegui d'aquí a unes dues setmanes. (OJ) *Jurist*, 05/04/09.

L'expresident de Libèria, Charles Taylor, serà el primer testimoni en el seu propi judici per crims de guerra davant el Tribunal Especial per a Sierra Leone. El seu advocat, Courtenay Griffiths, manifesta que Taylor espera impacient l'oportunitat d'aclarir les coses, i anticipa que el seu client ocuparà l'estrada durant un parell de mesos. Griffiths informa que el 6 d'abril presentarà una moció per obtenir la llibertat de Taylor, perquè opina que els fiscals no han pogut provar el cas. Tanmateix, afegeix que no està segur de sortir-se'n, perquè al Tribunal hi ha molta pressió política per condemnar l'expresident africà. Taylor està acusat de donar suport al Front Unit Revolucionari (RUF, en les seves sigles en anglès), al qual s'atribueixen moltes atrocitats, i d'estar implicat en el comerç de diamants. El mes passat, el Tribunal de Freetown va acusar tres líders del RUF de crims contra la humanitat i de crims de guerra. És previst que l'audiència se celebri el dia 8 d'abril. (OJ) International Justice, 25/03/09.

4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS

Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja

Un jutge de les Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja anuncia que els empleats cambodjans d'aquesta institució no podran cobrar el sou al març. El personal de les Cambres el constitueixen empleats nacionals i estrangers. Hi ha la por que l'escassetat de fons provoqui l'acomiadament de membres de la plantilla. Arran del qüestionament de la seva credibilitat i d'algunes denúncies de corrupció, les Cambres han observat una reducció de fons. Un dels empleats de les Cambres ha afirmat que el sistema de suborns d'aquest ens obliga els treballadors a remetre a la institució el 70 per cent del salari durant els quatre primers mesos de feina, i un 10 per cent al llarg dels mesos següents. L'ONU va deixar de finançar la seu cambodjana de les Cambres al juliol de 2008, arran de les denúncies de corrupció. Com a resultat, l'ens va passar a dependre de donacions internacionals. Els jutges han negat taxativament que participessin en activitats delictives. (OJ) *Jurist*, 02/03/09.

CAS KAING GUEK EAV, ÀLIES *DUCH*: Kaing Guek Eav, àlies *Duch*, declara que no només van assassinar els reclusos a la presó de Tuol Sleng (anomenada S-21), sinó també el personal que hi treballava. Afegeix que ell s'encarregava d'informar els superiors de qualsevol petit error que cometés el personal carcerari, i aleshores els líders del règim donaven l'ordre d'assassinar el treballador i tota la seva família. Tanmateix, Duch informa que no podien tocar-se els joves que treballaven al penal, perquè era més fàcil entrenar-los perquè es tornessin cruels. Assegura que van aprendre la disciplina carcerària dels vietnamites, que l'any 1979 van derrocar els khmers roigs. (OJ) RNW International Justice, 27/04/09.

François Roux, advocat defensor de Kaing Guek Eav, àlies *Duch*, declara que un torturador dels khmers roigs que ha demanat perdó per les atrocitats comeses ha d'estar separat de la resta de companys. Així doncs, opina que el seu client ha d'abandonar la presó construïda especialment per al Tribunal de Cambodja, on es troba amb altres quatre khmers roigs, que Duch podria implicar en crims de guerra quan presti testimoni. Roux també suggereix que deixin en llibertat el seu client i el traslladin a un habitatge segur. Afirmar que han violat els drets de Duch, en mantenir-lo detingut i sense judici durant deu anys, tot i que la legislació cambodjana prohibeix que la detenció provisional es prolongui més de tres anys. El fiscal, Chea Leang, refuta aquest argument i assenyala

que Duch ha de romandre a la presó per poder garantir la seva pròpia seguretat. Segons un document al qual el Tribunal ha tingut accés esta setmana, Nuon Chea, cap i ideòleg del moviment, va ordenar a Duch en quatre ocasions que enviés grups de presos perquè els executessin. Duch, l'únic acusat que ha expressat remordiment pels seus actes, ha declarat que ell mai va voler ser comandant de Tuol Sleng; tanmateix, un cop ocupava el càrrec, va témer per la vida de la seva família si es negava a obeir ordres, de manera que no es va atrevir mai a desafiar-les, tot i saber que constituïen actes criminals. (OJ) *Jurist*, 01/04/09.

CAS IENG SARY: Ieng Sary, de 83 anys d'edat, jutjat pels Tribunals de Cambodja per crims contra la humanitat i crims de guerra, demana la llibertat i al·lega que la vida a la presó viola els seus drets. El seu advocat, Ang Udom, declara que Ieng Sary és un ancià que necessita atenció mèdica constant, per la qual cosa sol·licita als jutges que el seu client compleixi la condemna sota arrest domiciliari o bé en un hospital. Segons el lletrat, aquesta mesura augmentaria les possibilitats que el jutgessin en un tribunal. L'audiència del cas es va ajornar al febrer, quan Sary va afirmar que estava massa malalt per comparèixer davant els Tribunals. Des que el van detenir al novembre de 2007, han traslladat el reu nou vegades a l'hospital. Els Tribunals també jutgen la dona de Sary, Ieng Thrith, que va exercir el càrrec de ministra d'Assumptes Socials durant el règim dels khmers roigs. (OJ) *International Justice*, 02/04/09.

Els advocats de la defensa de l'exministre d'Afers Exteriors khmer roig Ieng Sary, actualment jutjat per crims contra la humanitat, han rebut l'ordre de retirar de la pàgina web nou documents sobre el cas en 48 hores; en cas contrari, hauran de fer front a sancions. Els jutges consideren que aquesta informació podria comprometre la confidencialitat del procés. Els documents en qüestió al·ludeixen a peticions de la defensa perquè es tinguí en compte la història mèdica i psiquiàtrica de l'exministre. L'acusat ha estat insistint en els seus problemes de salut i ha al·legat que el tribunal és injust, atès que el rei Norodom Sihanuk ja l'havia perdonat pels seus crims el 1996, i ell va apel·lar al Tribunal per motius de salut. (OJ) *Jurist*, 03/03/09.

Tribunal internacional per jutjar els sospitosos de l'assassinat de l'exprimer ministre libanès Rafiq al-Hariri

El jutge Fransen, del Tribunal Especial per al Líban, ordena al fiscal que presenti les conclusions abans del 27 d'abril, i que indiqui si sol·licita la detenció contínua de quatre generals libanesos. Fransen recorda que, segons la normativa internacional, cal dur qualsevol persona detinguda davant un jutge de forma expedita, perquè en dictamini l'estatus. Afegeix que el cas al-Hariri planteja dificultats en matèria de terrorisme, i que l'expedient judicial que hi fa referència és especialment complex i voluminós. El Tribunal, amb seu a l'Haia, es va crear per jutjar les persones acusades dels assassinats polítics perpetrats al Líban, i en particular el d'al-Hariri i 22 persones més al febrer de 2005. La investigació continua en marxa sota la supervisió del fiscal Daniel Bellemare, que també la dirigia quan portava el cas la Comissió Internacional Independent d'Investigació, amb seu a Beirut. El judici començarà un cop el fiscal hagi reunit prou proves sobre el cas. (OJ) *STL RNW*, *International Justice*, 17/04/09.

El Tribunal Especial per al Líban (STL, en les seves sigles en anglès) sol·licita a les autoritats libaneses el lliurament de documents relacionats amb l'assassinat l'any 2005 de l'exprimer ministre Rafiq al-Hariri. L'STL també sol·licita que se li entregui una llista de totes les

persones detingudes en relació amb aquest cas, per determinar si cal posar-les en llibertat, arrestar-les al Líban o traslladar-les a l'STL de l'Haia. Segons la Resolució 1757 emesa pel Consell de Seguretat de l'ONU, l'STL té jurisdicció exclusiva sobre la o les persones sospitoses un cop formulada la sol·licitud, i les autoritats libaneses disposen de 14 dies per acatar-la. El mes passat, Robin Vicent, el jutge de pau encarregat del registre civil del Tribunal, va declarar que l'STL sol·licitarà al govern libanès que li traslladi quatre generals sospitosos d'estar implicats en l'assassinat d'al-Hariri. Al març de 2008, Daniel Bellemare, fiscal de l'STL, va afirmar que creia que darrere l'assassinat s'oculta una xarxa delictiva. La investigació s'ha prolongat més enllà de la data establerta, i s'ha ampliat per cobrir altres assassinats que han tingut lloc al país. Alguns informes de la Comissió Internacional Independent de Investigació, també presidida per Bellemare, impliquen funcionaris sirians en la mort d'al-Hariri. (OJ) *Jurist*, 02/04/09.

El jutge italià Antonio Cassese és nomenat president del Tribunal Especial per al Líban, que investigarà l'assassinat, l'any 2005, de l'expresident libanès Rafiq al-Hariri. Entre 1993 i 1997, Cassese va ocupar el càrrec de president del TPII, i el 2004 el van designar per presidir la Comissió Internacional d'Investigació sobre el Darfur. (OJ) *International Justice*, 25/03/09.

El Tribunal Especial per jutjar els responsables de l'assassinat de l'exprimer ministre del Líban Rafiq al-Hariri i de 21 persones més informarà el públic d'aquest país sobre les accions i procediments que executi, assenyala Patricia O'Brien, subsecretària general de l'ONU per a Assumptes Legals. O'Brien ofereix detalls sobre el treball d'aquesta instància jurídica, oficialment instal·lada a l'Haia. Destaca la importància que els libanesos vegin aquest tribunal com una institució independent i imparcial, i com un senyal inequívoc que aquests assassinats i altres actes terroristes no es toleraran ni donaran lloc a la impunitat. Afegeix que ja han nomenat tots els jutges, secretaris i advocats nacionals i internacionals que conformaran el Tribunal. O'Brien avança que, en una primera etapa, l'ens farà una investigació amb el suport d'una oficina al Líban. Així mateix, subratlla el fet que l'ONU vigilarà que el Tribunal compleixi la seva labor de la manera més efectiva possible, amb un treball basat en les normes més altes del dret internacional. L'assassinat d'al-Hariri, perpetrat el 14 de febrer de 2005, va causar una commoció enorme en el poble libanès. Les autoritats del país van sol·licitar a l'ONU la creació del Tribunal. (OJ) *UN*, 03/03/09.

5. JUSTICIA ORDINARIA Y SISTEMAS TRADICIONALES DE JUSTICIA

Àfrica

CONGO, RD: Els tribunals espanyols decideixen investigar les arrels del conflicte violent a l'Àfrica central, com a continuació de la investigació sobre crims internacionals comesos presumptament a l'Àfrica central per alts responsables de la cúpula polític-militar de Rwanda. El jutge espanyol Fernando Andreu sol·licita al secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, que lliuri a l'Audiència Nacional totes les proves dipositades en aquesta organització internacional pel Grup d'Experts de l'ONU sobre l'explotació il·legal de recursos naturals a la RD Congo per part d'empreses multinacionals i alts funcionaris militars rwandesos, en el marc de la investigació per presumptes crims de guerra de pillatge a gran escala. La sol·licitud és fruit de la iniciativa del Fòrum Internacional per la Veritat i la Justícia a l'Àfrica dels Grans Llacs. (OJ) *El Pais.com*, 15/04/09.

SENEGAL - BÈLGICA: El Tribunal Internacional de Justícia (TIJ) iniciarà les audiències públiques sobre el cas de l'expresident del Txad Hissène Habré. Bèlgica acusa el Senegal d'haver fracassat en processar Habré pels crims comesos durant el seu mandat als anys vuitanta. Brussel·les va presentar el cas al TIJ el mes passat, amb el desig que el Tribunal emetés una ordre que obligués el Senegal a jutjar Habré o a extraditar-lo a Bèlgica. Les audiències, previstes del 6 al 8 d'abril, es basaran en la sol·licitud belga que Habré resti sota la vigilància de les autoritats senegaleses fins que el Tribunal prengui una decisió final. Bèlgica sosté que el Senegal ha violat les seves obligacions internacionals en no processar l'expresident i, per tant, l'ha d'encausar en aquell país o enviar-lo a Bèlgica. (OJ) International Justice, 12/03/09.

Europa

El Tribunal Serbi per a Crims de Guerra empresona 13 serbis per la matança d'Ovcara, a l'est de Croàcia, en què van morir 200 croats. Un grup de 18 exreservistes de l'antic exèrcit iugoslau ha estat acusat de la matança. El jutge Vesko Krstajic declara que els acusats són culpables d'assassinat, tortures i tracte inhumà als presoners de guerra. Set dels reservistes han estat condemnats a 20 anys de presó, una altres sis han rebut penes d'entre 5 i 15 anys, i cinc d'ells han estat absolts. Ja s'havia jutjat els sospitosos l'any 2005, però el Tribunal Suprem de Sèrbia va reobrir el judici, arran d'irregularitats en el procediment. El cas va constituir una prova per al sistema legal serbi, que hauria hagut de jutjar sospitosos de crims de guerra comesos durant els 13 anys de mandat de l'expresident Slobodan Milosevic. La matança d'Ovcara va tenir lloc quan l'exèrcit Oiugoslau, dominat pels serbis, va arrasar Vukovar. Els paramilitars serbis es van endur presoners 200 croats, d'un un hospital a una granja d'Ovcara. Van metrallar les víctimes en grups petits i van llençar-ne els cossos a una fossa comuna. Fa dos anys, el TPII va condemnar per aquesta matança Mile Mrksic i Veselin Slijivancanin, tots dos de nacionalitat sèrbia; quant a Miroslav Radic, excapità, el va absoldre per manca de proves. Radic va ser el primer condemnat serbi que va absoldre aquest organisme. (OJ) International Justice, 13/03/09.

Amèrica

EUA - ALEMANYA: La secretària de justícia de Baviera, Beate Merk, informa que la deportació de John Demjanjuk, guardià d'un camp de concentració nazi, no constitueix tortura. Alemanya ha acusat recentment Demjanjuk de 29.000 càrrecs de complicitat en assassinat. La setmana passada, un tribunal nord-americà en va suspendre la deportació a Alemanya, tot esperant els resultats de l'apel·lació que n'ordenava l'expulsió dels EUA. Els advocats de l'acusat al·leguen que la deportació li infligiria dolor mental i físic, la qual cosa equivaldria a tortures, atès el seu estat de salut deficient i la intenció de les autoritats alemanyes de condemnar-lo a presó. Merk ha qualificat aquestes demores de cíniques i intolerables, i ha afegit que no està segura que el cas pugui avançar. L'any 1988 un tribunal de Israel va condemnar a mort Demjanjuk, pel paper que va tenir a Treblinka, on l'anomenaven *Ivan el Terrible*. Tanmateix, el Tribunal Suprem israelià va revocar la condemna l'any 1993, i Demjanjuk va tornar als EUA. (OJ) *Jurist*, 04/04/09.

Busquen a Alemanya Ivan Demjanjuk, de 89 anys, anomenat *Ivan el Terrible*, per la seva participació en la mort de milers de jueus quan treballava de guàrdia del camp de concentració de Sobibor, Polònia, el 1943. La majoria de víctimes d'aquest camp eren dones, nenes i ancians. Demjanjuk, que actualment viu als EUA, nega la seva implicació en els crims, i assenyala que estava al camp com a presoner de guerra i no com a guardià. En cas que l'extradissin, podria ser el darrer cas que jutgi Alemanya per crims de guerra, atès que destacats

exnazis encara vius tenen ja 80 o 90 anys. El judici a Demjanjuk suposaria la fi de 30 anys de recerca de l'acusat, que va fugir als EUA després la Segona Guerra Mundial, i allí es va canviar el nom d'Ivan pel de John. L'any 1977 el va desemascarar antics presos de Treblinka, i fou enviat a Israel perquè el jutgessin l'any 1986. Dos anys més tard, el van condemnar a mort per haver torturat presos jueus i haver-los portat a les cambres de gas de Treblinka quan era guardià d'aquell camp. El veredictes es va revocar, arran dels dubtes quant a la identitat de l'acusat. Israel el va retornar als EUA, on el van desposseir de la nacionalitat nord-americana, per haver encobert el seu passat nazi. Des d'aleshores, ha viscut sota arrest domiciliari. Al desembre de 2008, el Tribunal Federal de Justícia va dictaminar que Demjanjuk podia ser processat a Alemanya. (OJ) International Justice, 13/03/09.

PERÚ: Alberto Fujimori, president entre 1990 i 2000, és declarat culpable de l'assassinat de 25 persones i de dos segrests, i condemnat a 25 anys de presó. La sentència encara no és ferma, i l'acusat ha presentat un recurs de nul·litat que el Tribunal Suprem haurà de revisar. La instància judicial declara que ha arribat a la «conclusió absolutament racional» que Fujimori fou l'autor mediat de dues matances perpetrades per un comando en el context de la lluita contra la guerrilla de Sendero Luminoso. La primera va tenir lloc l'any 1991 a Barrios Altos (Lima), on van ser assassinades 15 persones en una festa, aparentment per error. La segona fou l'assassinat de nou estudiants i un professor de la Universitat Nacional, coneguda com *La Cantuta*, l'any 1992. Així mateix, el tribunal dictamina que Fujimori és responsable del segrest del periodista Gustavo Gorriti i de l'empresari Samuel Dyer, el 1992. Fujimori s'ha declarat innocent, ha negat que tingués esment d'aquelles operacions i que ordenés cap assassinat. És el primer cop que un tribunal del mateix país jutja i condemna un expresident llatinoamericà per crims contra la humanitat. Fujimori, de 70 anys, haurà de romandre empresonat fins al 10 de febrer de 2032; si s'acull a beneficis penitenciaris, però, la condemna efectiva podria reduir-se a la meitat. Tanmateix, no tindria dret a una amnistia o un indult eventual, perquè la sentència del Tribunal assenyala que els delictes constitueixen crims contra la humanitat. (OJ) EIPais.com, 08/04/09.

RWANDA - CONGO, RD: L'exrebel congolès Laurent Nkunda serà jutjat aquesta setmana al poblat rwandès de Gisenyi, a la frontera amb la República Democràtica del Congo (RDC). Les autoritats de Kigali van capturar Nkunda quan creuava la frontera amb Rwanda i evitava que el detingués una força militar conjunta rwandesa i congoleesa. Fins ara, però, Kigali s'havia negat a extradir Nkunda com sol·licitava Kinshasa, perquè volia que el jutgessin a la RDC, on el buscaven per les atrocitats comeses l'any 2002 a Kisangani. Alguns congoleesos creuen que Rwanda va detenir Nkunda perquè va signar un acord amb la RDC que va permetre a milers de soldats rwandesos creuar la frontera en una operació conjunta per atrapar rebels hutus. Nkunda sempre ha assegurat que havia defensat la minoria tutsi de la RDC dels rebels rwandesos hutu, però l'any passat va declarar que volia alliberar tota la RDC i instal·lar-hi un nou govern. (OJ) RNW, International Justice, 17/04/09.

Àsia

BANGLA DESH: Organitzacions civils de tot el món acullen de bon grat la decisió recent del govern de Bangla Desh de dur davant la justícia els responsables dels crims de guerra comesos durant la guerra d'alliberament d'aquest país el 1971. El govern ha rebut assistència de l'ONU per investigar i processar aquests crims i altres violacions greus dels drets

humans i del dret internacional humanitari, perpetrades en aquell període. Amb aquesta finalitat, el Programa de l'ONU per al Desenvolupament (PNUD) ha nomenat els experts Louis Bickford, Priscilla Hayner, Bogdan Ivanisevic i Alexander Mayer-Rieckh. El dia 9 d'abril Quamrul Islam, ministre de Justícia de Bangla Desh, va informar que el govern pensava esmenar el Decret de 1973 sobre tribunals per a crims internacionals, perquè no hi hagi cap llacuna jurídica que permeti als responsables escapar-se. Durant els nou mesos de lluita per la independència de Bangla Desh, l'exèrcit pakistanès i els seus col·laboradors van assassinar tres milions de ciutadans parlants de bengalí, van violar almenys 200.000 dones, i van cremar i destruir cases. El conflicte va obligar aproximadament 10 milions de refugiats a fugir a l'Índia. (OJ) UPI, 29/04/09.

Orient Mitjà

IRAQ: El Tribunal Superior de l'Iraq ha condemnat Tariq Aziz, àlies *Alí el Químic*, i Ali Hassan al-Majid, antic viceministre de Saddam Husayn, a 15 anys de presó per crims contra la humanitat. Així mateix, ha sentenciat a mort dos germanastres de Husayn per la seva implicació en el mateix cas. Aziz i al-Majid, juntament amb altres sis acusats, han estat declarats culpables d'executar 42 mercaders, després d'acusar-los de manipular el preu dels aliments quan l'Iraq es trobava sota les sancions imposades per l'ONU. Van arrestar els mercaders al mercat de Shurja, a Bagdad, i els van executar l'any 1992, després d'un judici sumaríssim. Els germanastres de Husayn, Watban Ibrahim al-Hassan i Sabawi Ibrahim, han estat sentenciats a mort; a l'exsecretari del president, se li ha aplicat la cadena perpètua. Aziz ha declarat que no se'l pot responsabilitzar de tots els càrrecs que se li imputen, i ha afegit que està orgullós d'haver estat membre del desaparegut partit Baath. (OJ) International Justice, 11/03/09.

6. LEYES DE AMNISTÍA

BRASIL - ESPANYA: El Brasil subscriu un conveni amb Espanya per intercanviar estudis, pràctiques i experiències en la recuperació de la memòria històrica i social. Els ministres de Justícia del Brasil, Tarso Genro, i d'Espanya, Francisco Camaño, han signat el conveni. Genro assenyala que actualment la Comissió Memorial de l'Amnistia Política al Brasil té en procés més de 60.000 expedients i altres tants milers tramitats per rescabalar les víctimes de la dictadura militar. Així mateix, informa que l'objectiu de la Comissió d'Amnistia, que depèn del Ministeri de Justícia, és la reconciliació, però mitjançant un procés basat en la veritat, en la presentació a la societat brasilera dels fets històrics. Afegeix que la finalitat d'aquesta iniciativa és exposar una visió racional del procés polític, amb les seves contradiccions, per reforçar el projecte de cohesió política i social del país que defensa el president *Lula* da Silva. (AMN) EIPais.com, 23/04/09.

Àfrica

CONGO, RD: Els rebels tutsis i el govern congolès signen un acord de pau segons el qual el grup insurgent es convertirà en un partit polític i es concedirà l'amnistia als seus combatents. No obstant això, continuen els problemes plantejats per altres grups rebels. El Congrés Nacional per a la Defensa del Poble (CNDP) esdevindrà una formació política, i els antics combatents capturats per les forces governamentals quedaran en llibertat. L'acord de pau arriba després que el nou lideratge insurgent, encapçalat per Bosco Ntaganda, es passés al bàndol de

Kinshasa al gener d'aquest any. El CNDP, prèviament liderat pel general tutsi Laurent Nkunda, va iniciar l'aixecament als turons de Kivu, l'any 2003. La milícia va ser acusada d'utilitzar la violència sexual com a arma de guerra i de cometre altres violacions greus de drets humans, però sempre va negar els càrrecs. Kinshasa va acordar l'aplicació d'una llei d'amnistia als antics rebels, que s'integrarien a diverses agències de seguretat de l'estat. Aquest fet, però, planteja dubtes seriosos sobre els criminals de guerra del CNDP. El TPI va acusar Ntaganda a l'agost de 2008. Els menors-soldat que han testificat davant el Tribunal en el judici a Thomas Lubanga, un dels seus antics aliats, n'han repetit el nom constantment. Tot i així, Ntaganda continua en llibertat i, amb el nou acord de pau, Kabila no sembla disposat a lliurar-lo al TPI, perquè considera que la necessitat d'assolir la pau al país és prioritària sobre la captura d'aquest senyor de la guerra. (AMN) *International Justice*, 25/03/09.

NÍGER: El govern de Níger podria col·laborar en la reconstrucció de les comunitats destruïdes durant la invasió militar sota l'administració d'Olusegun Obasanjo. Una font propera a la presidència ha declarat que, tanmateix, Henry Okah, un dels líders del Moviment per a l'Emancipació del Delta del Níger (MEND, en les seves sigles en anglès), potser no es beneficiarà de l'amnistia oferta als militants que vulguin deixar les armes. Okah s'enfronta a 62 càrrecs, entre ells diversos intents de derrocar el govern federal. La setmana passada el president Umaru Yar'Adua va concedir l'amnistia a qui abandonés les armes, però el MEND va rebutjar aquest gest i va acusar el govern de manca de sinceritat. (AMN) *The Guardian*, 10/04/09.

Europa

TURQUIA: El Consell de Seguretat Nacional es reunirà pròximament per abordar la possibilitat d'emprendre mesures d'amnistia per al PKK, estudiar el procés de normalització de les relacions amb Armènia i avaluar l'evolució de la situació a l'Iraq, entre altres temes. Segons aquest diari, al llarg de la reunió es distribuirà entre els membres del Consell un informe preparat amb l'estat major, en què s'analitzen les raons de l'alto el foc fins a l'1 de juny anunciat pel PKK a l'abril. (AMN) *Today's Zaman*, 21/04/09.

7. COMISIONES DE LA VERDAD Y OTRAS COMISIONES

Àfrica

ALGÈRIA: El 5 i 6 de març, l'Organització Mundial contra la Tortura (OMCT) i l'Associació de Familiars de Desapareguts a Algèria (AFDA), en col·laboració amb les associacions algerianes Djazairuna i Sumud, que defensen les víctimes del terrorisme, es van reunir a Ginebra durant una conferència titulada «La veritat a Algèria: avaluació i perspectives un any després de les recomanacions de l'ONU». La portaveu de l'AFDA, Nacera Dutour, el fill de la qual va desaparèixer al gener de 1997, assenyalava que les víctimes volen que les escoltin i es coneguin els fets, per la qual cosa insisteixen en la creació d'una comissió de la veritat. Les autoritats van presentar un Capítol per la Pau i la Reconciliació Nacional que es va adoptar el 5 de setembre de 2005 en un referèndum. La legislació per a l'aplicació d'aquest Capítol, que suposadament «passarà pàgina» d'una dècada de violència, inclou la interrupció dels processos contra la majoria dels excombatents islamistes i la prohibició de dur davant la justícia els membres de les forces de seguretat, responsables, segons les ONG, de la majoria de les desaparicions. El text assenyalava que els familiars dels desapareguts podrien tenir accés a una indemnització, però que qui «hagi manipulat» les

ferides de la tragèdia nacional —és a dir, qui hagi plantejat el seu cas públicament— ingressarà a la presó. Al febrer de 2007, les autoritats van prohibir un seminari organitzat per familiars de desapareguts, malgrat que uns dies abans el país havia ratificat la Convenció de l'ONU contra la Desaparició Forçada. (CV) Ennahar Online, 10/03/09.

NIGÈRIA: La Comissió de la Veritat i la Reconciliació, coneguda amb el nom de *Kayode Eso* i creada pel govern de l'estat de Rivers per buscar fórmules que garanteixin una pau duradora, presentarà el seu informe i recomanacions al governador de l'estat a Port Harcourt. Blessing We Kina, secretari adjunt del Departament de Comunicacions del govern, ha confirmat la notícia. (CV) *Vanguard*, 10/03/09.

UGANDA: El Congrés d'Uganda insta a la creació d'una comissió independent de la veritat i la reconciliació que reuneixi tots els actors polítics per debatre la forma d'evitar o de resoldre les guerres civils en aquest país. Peter Walubiri, secretari general del partit Uganda People's Congress (UPC), declara que les guerres no aturaran el que constitueix essencialment un problema polític, i assegura que, mentre hi hagi ugandesos oprimits, restarà latent la temptació de recórrer a la violència. Walubiri afegeix que l'exèrcit ha fracassat a l'hora de capturar Joseph Kony, líder de l'LRA (Lord's Resistance Army). (CV) UGPulse.com, 18/03/09.

Àsia

COREA DEL SUD: La Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) de Corea del Sud anuncia que ha confirmat que, entre juliol i setembre de 1950, almenys 3.400 civils i reclusos de les presons de Busan, Masan i Jinju van ser víctimes dels soldats i de la policia. És el primer cop que una institució de l'estat confirma oficialment les sospites que funcionaris del cos policial i militar, retirats immediatament després que esclatés la guerra al país, es van implicar en l'assassinat indiscriminat de presos. Segons la CVR, com a mínim 1.500 reclusos i membres de la Lliga Bodo van morir en massa a les mans dels guàrdies del penal i d'oficials de policia, entre els quals hi havia membres del Cos de Contraintel·ligència de la regió de Busan, en tres atacs separats esdevinguts entre el 26 de juliol i el 25 de setembre de 1950. Tan bon punt va esclatar la guerra, es van endur les víctimes, amb el pretext que les traslladarien a una altra presó. Algunes les van executar en massa en llocs com Dongmae-san i Haeundae-gu; d'altres, les van ofegar al mar, prop de l'illa d'Oryuk. Pràcticament al mateix temps, van llançar al mar o executar uns altres 717 reus de la presó de Masan i membres de la Lliga Bodo, i almenys 1.200 víctimes van morir en circumstàncies similars a la presó de Jinju. La CVR n'ha identificat un total de 576 i n'ha confirmat la identitat. (CV) *The Hankyoreh*, 03/03/09.

FILIPINES: El bisbe catòlic Pedro Arigo, màxim representant de la Comissió Episcopal d'Atencions Pastorals a les Presons, de la Conferència de Bisbes Catòlics de les Filipines (CBCP, en les seves sigles en anglès), suggereix novament la creació d'una comissió de la veritat que tanqui el cas de l'assassinat doble d'Aquino i Galman. El govern filipí ha deixat recentment en llibertat deu antics soldats que van passar 26 anys a la presó per l'assassinat de l'antic senador Benigno *Ninoy* Aquino i de Rolando Galman, l'any 1983. Membres de la família de l'exsenador han protestat per aquest fet i han declarat que put a venjança política, atès que la vídua d'Aquino i expresidenta, Corazón, és molt crítica amb la presidenta actual, Gloria Macapagal Arroyo. Arigo ha declarat que la Comissió de la Veritat podria establir els fets reals i permetre que tant els ofensors com els ofesos comencin a guarir les ferides. El bisbe també ha assenyalat que els filipins necessiten desprendre's de la cultura del càstig i restablir les relacions que estiguin

trencades. No obstant això, la majoria de filipins creu que la justícia ha de castigar els culpables. (CV) GMA NEWS.TV 14/03/09.

SALOMÓ: Salomó confia que la població presentarà el seu cas davant la Comissió de la Veritat i la Reconciliació. L'ens, integrat per cinc membres i presidit pel pare San Ata, començarà a treballar aquesta setmana per investigar les causes del conflicte ètnic que va tenir lloc al país entre 1998 i 2003. És previst que milers de persones arribin a Honiara per assistir a la inauguració de la Comissió, a càrrec de l'arquebisbe sud-africà Desmond Tutu. Joy Kere, secretària permanent del Ministeri per a la Unitat Nacional, la Reconciliació i la Pau, informa que els comissionats es prepararan durant tres mesos abans que la Comissió iniciï la labor oficialment. (CV) Radio New Zeland International, 27/04/09.

Europa

INGÚIXIA: El president d'Ingúixia, Iunus-Bek Ievkúrov, afirma que està preparat per al diàleg amb els insurgents. Així mateix, anuncia la seva disposició a declarar una amnistia per als membres de formacions armades il·legals que es lliurin voluntàriament i no hagin estat involucrats en crims greus o especialment greus. Els detalls sobre aquestes categories no han transcendit. Segons Ievkúrov, l'opció d'una amnistia té el suport federal. Ha afegit que l'objectiu principal és la fi de les activitats criminals d'aquestes formacions i el retorn a una situació de pau. Segons el president, la situació a Ingúixia és complicada, però encara està sota control. Al seu entendre, no hi ha una guerra, sinó una situació de criminalitat i de lluita contra el crim local i internacional, si bé també ha reconegut que els rebels estan ben organitzats i finançats. Així mateix, ha manifestat que la violència a la república rau en la corrupció de l'administració local, la desconfiança local conseqüent envers les autoritats i la manca d'oportunitats socioeconòmiques legals per a la població jove. D'altra banda, ha informat de la creació d'un equip d'anàlisi que investigui la formació que s'imparteix als centres religiosos de la república, i també els problemes de la població jove. Segons ha assegurat, també ha donat a la policia l'ordre expressa que no persegueixi les dones que porten vel. (CV) Reuters, 12/03/09.

CODIFICACIÓ

JCP (justícia i construcció de pau), OJ (òrgans judicials), AMN (amnisties), CV (comissions de la veritat), RE (reparacions), RJ (reforma de la justícia) i ALTRES.

FONTS CONSULTADES DIÀRIAMENT

ACNUR, *Africa Focus*, *Afrol News*, Agence Europe (AE), Agence France Press (AFP), *Alertnet*, *Al-Ahram Weekly*, *Al-Hayat*, *Al-Quds al-Arabi*, *Al-Sharq al-Awsat*, *Al-Yasira*, *Al-Zaman*, Amnistia Internacional (AI), *Allafrica*, *Arms Dealing*, *Arms Trade Observer*, Asian Journal (AJ), *Assam Live*, BASIC, BBC, *Boletín de Prensa Árabe en Castellano* *Al-Fanar* (AF), *Burundi Realités*, *China Daily*, Consell d'Europa, *Daily Dawn*, *Defence News*, *Desarme.org*, Deutsche Presse Agentur (DPA) *Digital Congo*, *Disarmament News*, ECHO, EFE, *El Espectador*, *El Tiempo*, *El País* (EP), Europa Press, *Expressindia*, *Financial Times* (FT), *Goasiapacific*, *Ha'aretz*, *Hiiran*, *Horn Afrik*, Human Rights Education Associates (hrea.org), Human Rights Watch (HRW), IANSA, *Independent Online* (IOL), International Crisis Group (ICG), Inter Press Service (IPS), IRIN, *Jakarta Post*, *Jeune Afrique*, *Kabar Irian News*, *La Opinión*, *La Vanguardia* (LV), *Le Monde* (LM), *Manila Times*, *Nation*, *Nato.int*, *Nepal News*, *Newshaiti*, *New Vision*, Norwegian Council for Africa (NCA), Norwegian Refugee Council (NRC), *Nueva Mayoría*, OCHA, *O Globo*, OSCE, Panapress, *Philippine Star*, *Prensa Libre*, *Punto de Noticias*, Refugees International (RI), *Reliefweb* (RW), Reuters, Security Watch, Somali National Reconciliation Conference (SNRC), South African Broadcasting Corporation (SABC), *Sudan Tribune*, *Tamil Net*, *The Assam Tribune*, *The Daily Star*, *The Guardian* (TG), *The Jordan Times* (JT), *The Kathmandu Post*, *The New York Times* (NYT), *The Times of India*, UN News (UN)

FONTS ESPECIALITZADES

African Transitional Justice Research Network, Asian Commission for Human Rights, Coalición por la Corte Internacional, Tribunal Penal Internacional Forum Asia, Global Justice Center, Human Rights Center-University of California- Berkley, International Center for Transitional Justice (ICTJ), International Network to Promote the Rule of Law (INPROL), Institute for Justice and Reconciliation (IJR), *Jurist*, Redress, Transitional Justice Forum, Transitional Justice Institute-University of Ulster Transitional Justice Network (AAAS), Trial Watch, Women's Initiatives for Gender Justice

GLOSSARI

ACNUDH (Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Drets Humans), AIEA (Agència Internacional de l'Energia Atòmica), BM (Banc Mundial), CDHNU (Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides), CICR (Comitè Internacional de la Creu Roja), Dòlars (dòlars dels EUA), FMI (Fons Monetari Internacional), OMC (Organització Mundial del Comerç), OMS (Organització Mundial de la Salut)

ESCOLA DE CULTURA DE PAU, Programa de Drets Humans

Mòdul A, Parc de Recerca - Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra, Espanya - Tel.: + 34 935 868 846 - Fax: +34 935 813 294

Web: www.escolapau.org E-mail: pr.dretshumans.escolapau@uab.cat

Us hi podeu subscriure gratuïtament a: <http://www.escolapau.org/programas/suscripcion.htm>

Amb el suport de:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

www.cooperaciocatalana.cat

Els continguts d'aquest estudi són responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i en cap cas poden considerar-se com l'opinió de la Generalitat de Catalunya.